

48 Ft

Bravúros verseskönyvet tart kezében az olvasó. Szauer Ágoston kitalált negyvenöt költőt, és kitalált versüket „Jefordította”, rövid életrajzot is teremtve „elfeledett költők”-nek. A kitalált szerzők közül az első Kr. e. a VI. századból, az utolsó a huszadik századból való. Akad köztük görög, latin, arab, kínai, japán, német, francia, spanyol, orosz, olasz költő, még „ismeretlen” magyar szerző is. Kivételképpességű, bámulatos formakultúrájú költő jelentkezése ez a kötet.

SZAUER ÁGOSTON

Elfelejtett költők

VERSEK

Z-füzetek/64

SZAUER ÁGOSTON

Elfelejtett költők

VERSEK

BUDAPEST

Z-füzetek/64

**A sorozatot szerkeszti
SIMOR ANDRÁS**

**Fedélterv és tipográfia
JORDÁN GUSZTÁV**

© Szauer Ágoston

Bravúros verseskönyvet tart kezében az olvasó. Szauer Ágoston kitalált negyvenöt költőt, és kitalált versüket „lefordította”, rövid életrajzot is teremtve „elfeledett költői”-nek. A kitalált szerzők közül az első Kr. e. a VI. századból, az utolsó a huszadik századból való. Akad köztük görög, latin, arab, kínai, japán, német, francia, spanyol, orosz, olasz költő, még „ismeretlen” magyar szerző is. Kivételes képességű, bámulatos formakultúrájú költő jelentkezése ez a Elfelejtett költők.

Letölthető:

[[PDF formátumban](#)] [[EPUB formátumban](#)]

Előszó

A kedves versbarát Olvasó bizonyára több világirodalmi antológiát őriz már polcán, melyek szerzőit és költeményeit vagy egy téma, vagy a fordító ízlése, vonzódása hívta össze a könyvlapokra. Idők távolából nyújthatnak így kezét egymásnak a líra történetének olyan nagyságai, mint Vergilius, Byron vagy Rimbaud, s az olvasólámpa fényében újra és újra életre kelnek gondolataik, hangulataik.

Jelen gyűjteményünk költőit, de gyakran életük színhelyeit is hiába keresnénk lexikonokban. Elfelejtett kismesterek életművének versei sorakoznak e kötetben, az ókortól századunkig vonultatva fel különböző világokat, hangokat, formákat. A versek mellett megtalálhatók a szerzők rövid életrajzai, különös, néha regényes sorsok, melyekből e megmentésre érdemi költemények fakadtak.

Reméljük, az Olvasónak az elalvás előtti óra csendjében vagy egy magányos padon éppolyan örömet okoznak majd e zsebbe csúsztatható kötet írásai, mint amilyen öröm volt azok válogatása és fordítása.

MEANIS

Kr. e. VI. SZ.

Hithenei születésű költő, előkelő család korán árvaságra jutott sarja. Énekes és kertész annál a háznál, melynek egyik lakója ihlette négy, töredékben fennmaradt versét. Sappho és Alkaios méltó utóda, hatása kimutatható a latin Laurus költészetében.

1797-ben Fejérlaky Ferenc utalt Meanis-fordításaira, de a verseknek nem lették nyomát.

(Miért van...)

Miért van az, hogy véretem úzi képed,
Látlak úgy is már, ha nem állsz elébem,
Éjszakákon nem lel az ágyban álom,
Majd csak a sírban.
Szédelélgvén járok a
.....
..... ha szemembe nézel,
Elhiszem újra!

PHANTOS

Semmit nem tudunk a szerzőről, verse a Kr. c. I. századból, latin fordításban maradt ránk. Azon keveseket, akik ismerték és nem költői hamisítványnak, játéknak tekintették e négy sort, sokat foglalkoztatta a különös üzenet a „zúzda- szigetről”, mely egy letűnt kultúra utolsó nyoma lehetett. Vitára ad okot az első sor, nem tudni, hogy a talán isteni sugallatra vésett szövegek elhibázott leírására vagy baljóslatú tartalmára utalnak-e a szavak.

Századunk húszas éveiben egy kispénzű, rövid életű expedíció eredt a titok nyomába, ma az angol Sanders professzor kutatja megszállottan az apró görög szigeteket.

(Kődarabok...)

Kődarabok rossz vésetü égi jelekkel a parton.
Csónakszám hordták rég a nehéz lapokat.
Talpnyi fehér szigeten ezt látni a hajdani népből,
Néhány ép könyvén Neptun serlege áll.

THERSIPHULOS

? – Kr. e. 312

Urának, Nüonisnek kedvenc rabszolgája, írnok, költő. Feladata volt a salosi szőlőhegy időjárásának havonkénti megörökítése versben, afféle meteorológiai napló készítése, mely bizonyára sokat elárult a föld művelőinek mindennapjairól, szokásairól is. Hiánya a tudomány- és művelődéstörténet komoly vesztesége.

Thersiphulos tizennégy ismert epigrammája a mértékletes élet és feddhetetlen erkölcs dicsérete, a művészi és bölcséleti alkotás örökkévalóságának hirdetése.

Halálás ágyán nyerte el urától szabadságát.

Barátomhoz

Minden perc, amióta születél, vár, hogy elásson,
Szépséggel hiteget, megcsal a sors, a világ.
Bölcsen élj, ne a vágyért; hogy kikacagd a halálad –
Emlékedre sose rontson a szárnyas idő!

QUADRUS SELIS TANO

Kr. u. 11. sz.

Csavargó költő, aki tanítványával szinte az egész Római Birodalmat bejárta kalandot keresve, költői versenyeket víva. Verseinek sora barangolásuk és kapcsolatuk hiányos története.

Egy amerikai filológus nehezen igazolható feltevése szerint a Selius-versek a reneszánsz idején keletkeztek egy manzanói püspök tollából.

Tanítványához Ceanánál

Jer hát Marcus, a holnapi fény már itt ne találjon,
Hagyd őt, szelleme nincs, nem méltó ő sem a versre!
Kopjon somfabotunk kék messzi hegyek poros útján,
Túlhan városok állnak, az oszlopok árnya se hosszabb.
Épületek szép lépeseit érve megáll az idő is,
Ott lesz majd a tanyánk, versengve ha írjuk a verset,
És örök életűvé ha leánykát tenni akarnál,
Válassz, lesz a zsebem mélyén egy régi arany tán.

LI CSIEN

769 - ?

Kínai költő, egyenletes színvonalú, elragadó négysorosok szerzője, a Tang- kor gyermeke.

Sikertelen államvizsgálója után messzire vándorolt szülőföldjétől, pénze fogytával szolgálónak állt egy fiatal özvegyasszonyhoz, aki nemsokára a kedvese lett. Titokban tartott verseit a holdnak szavalta a kertben, ekkor jegyezte le őket a leselkedő asszony, aki mindvégig megőrizte az írásokat és a költő emlékét.

Li Csien néhány év múlva odébbállt, piacokon bukkant fel gyógyfűárusként. Későbbi verseiről nem tudunk.

Négy vers

Egy porcelán cseresznyefáján
elülnék akárhány reggelig,
a napernyős leánykát várnám,
hogy mozdul, s egy köre vetkezik.

*

Palotakapu, a kert régi.
Mögöttem alkony nap parazsa.
Növő árnyam a lépcsőt éri.
Hírem is eléri valaha?

*

A császár csillagásza ma is
korsókat tölt meg késő este.
Edénye alján zörgő kavics –
teliholdak a tóba vésve

*

Azt mondtam, a hóra itt leszek,
s félúton van még nyolc vég selymem.
Zsebemben porladó rizsszemek,
falunk nevét már nem is sejtem.

IBN AL-ALA AFRADZSA

1141-1182

A középkori arab irodalom örökké úton levő, mára szinte teljesen feledésbe ment költője.

Gazdag családból származott, csillagászzal foglalkozott, de egy holdfogyatkozás pontatlan előrejelzése miatt kegyvesztetté vált. A Fekete Út nevű kereskedőcsoportot bízták rá, melynek élén néha egészen délre húzódott az afrikai kontinensen. Életrajzi elbeszélő költeménye tanúsága szerint mindennap új vers birtokában tért nyugovóra. Századunk közepén kisebb feltűnést keltett egy irodalomtörténész, azt feltételezván, hogy versei egy részét kedvenc lovához írta.

Egyik felfedezőútjára másodmagával indult, és soha nem tért vissza.

Pihenni térünk

Még sárga a portól a táj,
bár keletről jó az éjjel,

nem mozdul a láb meg a száj,
csak a szem néz szerteséjjel.

A sátor elé a kutyák
elhevernek már keresztbe,
oly messze vannak a fák,
mint a lassú Dél Keresztje.

PATRÍCIA NŐVÉR

1337-1372

A svájci pásztorlány tizenhat éves korában költözött Livába, ahol néhány hónapig egy módos családnál szolgált. Onnét ismeretlen okokból hirtelen Nizandéba vitte útja, ahol bűnös életet élt, majd múltjától és önmagától megcsömörödve a téli országutakat mezítláb járva vezekelt. Egy Ment nevű városkáig jutott, ahol esterita nővérek találtak rá, kiéhezve, összefagyva. A menti kolostorban töltött első éjszakán látomása volt, mely egész későbbi életét meghatározta. Tizennyolc éves korában tanult meg írni-olvasni. Délelőttönként árvalányokat tanított, majd estig cellájában térdepelve fohászzkodott.

Imádságai, himnuszai közül kevés maradt ránk, legismertebb és a középkorban legelterjedtebb *Ajkam, nyílj meg őt dicsérni* kezdetű Mária-éneke volt.

Boldoggá avatását többször indítványozták.

Ajkam, nyílj meg őt dicsérni

Ajkam, nyílj meg őt dicsérni
Reggelen és estelen,
Minden bűne életemnek
Szégyenletes nagy verem,
Hozzá méltó tisztulásom
Add meg nékem, Istenem.

Hozzad szólok, drága szent Szűz,
Jézus anyja, Mária,
Tiszta forrás, hozzád, kinek
Értünk halt meg szent fia,
Égi kertben Isten óvta
Fehér szirmú dália.

Nézz, tekints le rám a földre,
Ne kísértsen rosszra tűz,
Pöre lelkem áll előtted,
Emelj fel vagy messze űzz,
Vágylak, féllek, szép imájú,
Fényességes drága Szűz!

Ismeretlen angol szerző

a XIV. századból

Egyike azon, korokban népszerű verseknek, melyek kóbor lantosok ajkán szólaltak meg városról városra, s melyeknek szerzője talán azonos a XVII. századtól nyomtatásban is fellelhető *Harton kakasai*, *Takácsok*, *takácsok*, *Rozsdás nagy kardom* című énekelt költeményekével.

Ronald vitéz igaz története

Mint termék végi ős faszén,
Füstben megbúvó fáklyafény,
Száz évek függönyén kinéz
A nagyhírű Ronald vitéz.

Pajzsán disznó volt és menyét,
Bátran forgatta köpenyét,
Ő volt, kit dal ma így idéz:
A nagyhírű Rónáid vitéz.

Kardjánál is nagyobb szava
Mindennél előbb ért haza.
Száz font páncél, egyfontnyi ész –
A nagyhírű Rónáid vitéz.

A nap szikrát szórt vértvasán,
Leginkább délidőn, hasán.
Mi férfi volt – mi láb, mi kéz,
A nagyhírű Rónáid vitéz!

Ki mindig jó királyhoz állt,
Nem lelték testamentomát,
Nyugszik, hol két hüvelyk a mész,
A nagyhírű Rónáid vitéz.

E földön semmi nem titok:
Egy lantos csapszéket nyitott.
Bizony, a hír csak ennyi: pénz.
S nagyhírű lett Rónáid vitéz!

VITTORIO FORO

1441-1468

Kézművescsalád második gyermeke, Carducci festőiskolájában tanul, tájképeivel és mitológiai tárgyú festményeivel nem arat sikert. Képkeregető lesz, erotikus epigrammaival népszerű barátai körében. Megismerkedik Pietro Ardellivel, egy gazdag balsamói kereskedő fiával, aki megkedveli, s beajánlja családjához festőnek. Visszatér az ecsethez, a verselést nem hagyja abba, sokat olvas. Bevallja Pietrónak húga, Ornella iránt érzett szerelmét, barátja megneheztel rá, nincs maradása az Ardellieknél. Jogot tanul, társai csodálják szellemét, könnyedségét. Egy ostoba verekedésben leli halálát, két örömlány védelmezése közben éri szúrás Balsamo ma róla elnevezett utcáján.

Társaim csábítására

Miért igyekeztek festeni buzgó, néma diákként?
Mestereteknél tán van, mi marasztal még?
Kössétek batyutok, hisz nyílik a völgyi barackfa,
Vásznat hozzatok, és Vénusz lesz a tanár!

GUILLAUME VERNAUX

1433-1474

Cleamont-i borkereskedő fia, egy ideig papnövendék, de csínyei miatt távoznia kell Honeville-ből. Cigánykaravánnal csavarog, két évig kutyákkal foglalkozik egy birtokon. Párizsba megy, kocsmák és bordélyházak gyakori vendége. A legenda szerint megismerkedik Villonnal, s kártyán nyeri el tőle a híres „Mais au sont les neiges d’antan!” refrén használati jogát, mellyel tudását bizonyítandó még aznap balladát ír. Vándorszínészekhez áll, a vidéket járja, jeleneteket és verseket szerez. Utolsó évét otthon tölti, imádkozik, nagy ritkán tollat ragad. Vérébaja 1474 őszén végez vele.

Ballada a Téglás Yvette-ről

Hol van az asszony, a dőre,
gondol-e rá valaki még,
vagy kidőltek mind mellőle,
s üres a söntésben a szék?
Megmondhatná talán az ég,
s a téglá, árokban porló,
s a Töröttkút falán a kép,
no, de hol a tavalyi hó?

Torkán ledőlt mennyi löre!
Nem fodrász, csapos vagy pék,

csak baka költött e nőre,
ki sánta volt, s kicsit se szép.
Egyedül legendája ép:
rövidebb lába alá pótló
téglá volt, így ölelt, ekképp,
no, de hol a tavalyi hó?

Téglája nem maradt el tőle,
hána alatt cipelte rég,
így marad örök időre
azoknak, akik ismerték.
Hogy utolérte őt a vég
– emlékeztek-e arra, ó?! –,
tégláját vele temették?
No, de hol a tavalyi hó?

AJÁNLÁS

Ha majd téglás kandallód ég
– herceg, tűnődni néha jó! –,
rá is gondolj, s arra még,
hogyan hol van a tavalyi hó!

ROBERT ROWLING

1519-1556

Vándorkomédiás, medveidomító, költő. Saját bevallása szerint nemesi származású, az angliai Leath-ben született, e városkát útjai során mindig gondosan kerülte. Többnyire versben beszélt, még medvéjéhez is, s a zsebében mindig több pénz volt annál, amennyit keresett. Kedvenc csapszéke Sherney-ben a Négy Kerék volt, ahova gyakran visszatért, s melynek kocsmárosa az ő számára külön „vendégekönyvet” tartott fenn, melybe verseit írta, ennek nyomán terjesztették azokat lantosok, diákok és koldusok. Utolsó éveiben csempészekhez állt, egy mólón találták halva újjév reggelén. Családjához egy ismeretlen küldte el *Nem táncolsz udvarok porában* kezdetű, zsebében talált versét, melyben medvéjét siratta el.

A jó Charles Grettonnak

Köszöntsük most a cimborát,
Megitta mind a Lee borát,
Arcunk ne mossa bús könnyű,
Borból fakad sírján a fű.

A széke most is árva ott,
Ölébe mennyi lányt kapott!

Nadráglyukát nem látta tű,
Borból fakad sírján a fű.

Míg emlegetjük dátumát,
Ő túlnan lendít ránk kupát,
Barát, halálon túl is hű,
Borból fakad sírján a fű.

TRENCSÉNI PÉTER

1537-1582

Vívó- és táncmester, költő, Balassi méltatlanul elfeledett kortársa.

Apród Füredi Dávidnál, Kecsehegy vára kapitányánál. Kiváló kardforgató, Füredi órá bízta a környék ifjainak kiképzését, harcba nem engedi, amit egész életében fájlal. Egy ízben megszökik urától, vasra verve viszik vissza Kecsehegyre, ahol rögtön bocsánatot nyer, s az aznapi mulatságnak már ismét ő a ceremóniamestere.

Korában közkézen forog *Fegyvereknek forgatásáru*l és *Lovak szerszámzatjának jó használata* című munkája, barátainak említett bibliafordítás-részlete elveszik, néhány verse, így a *Dicsérjen az földön* kezdetű istenes vers is másolatokban él, mígnem a múlt században Somlyói Szabó József közli őket rövid életű Babérfa című lapjában.

Dicsérjen az földön minden teremtményed

Dicsérjen az földön minden teremtményed,
Mire tekinteted kezdetektől fénylett,
Erdő, hegy, víz, állat csak tetőled éled.

Lábunk alá pázsit kegyelmedből sarjad,
Télvízkor az sok mag hó alatt megalhat,
Lelkünknek az testet, azt is te akartad.

Szépség él szívünkben, vérünk azért szalad,
Bármit ha épülünk, csakis teáltalad.
Amit hátrahagyunk, Urunk, tiéd marad.

Erőt tőled nyertek gyöngé két kezeim,
Legtitkosabb szavam, tudom, az sem enyim,
Néked hadd ajánljam minden szép verseim.

MICHUNI HONAKA

1652-1698

A Tokugava-Edo-kor költője, a haiku mestere. Hivatalából iszákossága miatt elküldték, egy Taga melletti, elhagyott kis hegyi kolostorban húzta meg magát, életét a haikunak szentelte, alkalmi munkákat vállalt a környéken. Fakéregbe vésett verseit a XIX. század elején találták meg. A tagai erdő a fiatal költők sétahelye, a kolostor pedig találkahelye lett, míg a hatóságok el nem kergették onnét az irodalmárokat, s fel nem újíttatták az épületet.

Öt haiku

Míg a hold fönn jár,
a nyugati partokig
töklámpás úszik.

*

Ne lépj meggyzirmon.
A fák harmata lopva
hazáig kísér.

*

Tuskarika nap.
Fehér dzsinnek húzódnak
kis árnyékában.

*

Csontfésű csúszik
derekadig – hal vág át
a hínároson.

*

Köpeny hajt szelet
kíváncsi rőt szemébe
a lámpalángnak.

JEAN PUPIN

XVII-XVIII. sz.

Nem bizonyos, hogy az 1703-ban Nilles-ben, a Gassard kiadónál megjelent könyv szerzője valóban létezett. A románcok, vígballadák, nemegyszer sikamlós elbeszélő költemények, rejtelmes versek stílusa nem egységes, talán népi eredetű és a kiadó baráti köréhez tartozó szerzőktől származó művek egyaránt megtalálhatók köztük. A *Kecsketánc* könyvet titokban árusították, a polgárság körében népszerű volt, az egyház és a hatóságok szemet hunytak fölötte. Versei később más gyűjteményekben is megjelentek.

Lányok, legények

Fent dolgoztak
Síri csendben,
Négy a legény,
Kettő a lány,
Tintás ujjal
Szemtől szemben.
Mennyi levél!
Irt mindahány.

Fáért voltak.
Bezárt ablak.
Kettő legény,
Kettő a lány,
Pecsétekből
Malmot raktak.
Fele levél
Ha volt talán.

Fent lámpa ég,
Zúg a kémény,
Nincs ma levél.
Kettő a lány.
Lábat lóbál
Rézágy szélén,
Egy a legény,
Lám, de sovány!

KLAUS GOTTFRIED

1727-1784

Harlingben, távoli rokonainál telepedett le tanulmányai befejezésével, s a Runge család egyszerű kastélyának lakója lett élete végéig, ahol házitanítóként, barátként és költőként is nagy becsben tartották. Néhány költeménye a helyi lapban jelent meg, felolvasásokkor gyakran megcsodált, gyöngybetűkkel kéziratot könyvbe írt versei a halála utáni évben a *Tavaszbimbai* címen láttak napvilágot. Másik, sosem mutatott kéziratkötetére, tele félszegen udvarló, finom hangú sorokkal, a múlt század végen bukkant rá egy Rung-leszármazott. E titkolt versek egy része Gottfried első tanítványához,

Luiselottéhoz íródtak, a későbbiek annak lányához, Ingéhez.

Játék

Langy eső járt, könnyen, permeteg,
Kert indái közt a gyermekek.

Szép nővérük áll a körbe épp,
Enyhe visszhang csengi gyöngy nevét.

Játszi szellő járja fátylait,
Boldog csermelyt rejt a kis csalit.

Indul lábát megfürösztelni,
Gyöngye szirmok bókolnak neki.

És hogy bőre retten, vízhez ér,
Majd' kigyullad szívemben a vér.

WOLFGANG SCHINDNER

1761-1809

Nagelstadt grófjának házi színdarabírója, hegedűórákat ad, verstant ír, Rousseau-t fordít. Legtöbbre ókori példaképei bűvöletében fogant költeményeit tartja, de életében csak vígjátékai jelennek meg, melyek közül *A lindeni szélhámosok*, *A pék három lánya* és a *Május bolondjai* néha ma is játszott darabok. Részt vesz az udonáriusok mozgalmában, börtönbe zárják, Nagelstadt grófjának közbenjárására megkülönböztetett bánásmódban részesül. Fogsága idején írt verses naplója nem került elő.

Helénnel a fűben

Árnylugasban gyenge szellők
Éjhajával játszadoznak,
Rőt levélkék nap sugárát
Gyöngyként köntösén gurítják,
Fürtök közt a kis kosárban
Régi bor palackja csillog,
Cseppje mézét ajka nyújtja
Minden vers után, mit olvas
Könyvéből Anakreonnak.

FRIEDRICH TAHLER

1748-1811

Linkenauban született egyszerű, dolgos iparoscsaládban. Szép hangú kakukkos óráiról híres, a házimuzsikát kedvelő apja mestersége folytatását remélte tőle, akárcsak testvéreitől, ám látva Friedrich tehetségét, s megfogadva a tierenbergi Uwe professzor tanácsát, legkisebb fiát kitűnő iskolákba járatta.

Tahler jogi tanulmányainak befejeztével megkérte kedves tanára lányának, Urlikc Uwének kezét, ám első versei címzettjétől kosarat kapott. Csalódottságában visszatért szülővárosába, s négy évre beállt apja műhelyébe. Ez idő alatt írta csaknem összes versét.

Magányának hátat fordítva Tienenbergbe költözött, s órásüzletet nyitott. Barátságot kötött, majd élete végéig egy házban lakott az időközben meghalt Urlike özvegyével, Theodor Kerler karmesterrel, aki több versét megzenésítette. Az életében csupán dalszöveggként ismert és kedvelt költemények önállóan csak halálának századik évfordulóján láttak napvilágot egy linkenai lokálpatrióta jóvoltából.

Ha kék folyónkra hattyú száll

Ha kék folyónkra hattyú száll,
s a rét virága nyílik,
feltűnik majd egy roncs uszály,
és feljön, ím a hídig.

A vándor fáradt, jó öreg,
megint a dombra baktat,
a ház helyén csak pár cövek,
emléke tűznek, fagynak.

Hátrébb egy régi hársfa áll,
letérdel ott a vándor.
Majd újra, újra visszajár.
Miért, ki tudja, s hányszor!

JOACHIM NOTTE

1767-1819

Az ausztriai Klageldorf orgonistája, zeneszerző. Egyetlen fennmaradt versére, melynek érdekes, eredeti képei igen figyelemre méltóak, az egyik orgonasípba sodorva letek rá 1954-ben. A hangszert a korán megözvegyült, majd elhunyt Hannelore Goldstein építtette, akinek személyében talán a költemény ihletűjét is tisztelhetjük.

Utolsó dal

Felénk tartó füvek hoztak
ecsetnyi hegykéket
láthatárunk vizeiből,
hol a nap vert léket.

Megállt a rét egy hárs alatt,
mint keresztnél vének,
vadzab hajolt át felettünk –
félórányi vétek.

E tönkön ha néha írok,
ma is csak teneked.
Sárga papír vén térdemen,
felhő vitte lélek!

JOHN HENRY PRESCOTT

1786-1820

Az éjszaka, a holdas romok és sírkertek költője.

Hamar árvaságra jutott, félszeggé, szorongóvá vált, a családi kastélyt alig hagyta el életének harmincnégy éve alatt. Egyetlen társa és bizalmasa a ház főkomornyikja lett. Kiterjedt levelezést folytatott. Hitt versei halhatatlanságában, *Árnyak lépesein* és *Pantane* című könyvei kortársai szűk körében elismertté tették, később hamar feledésbe merült.

Ma sem tudjuk, mi lehetett sírkövének négy, általa írt sora. a márványtáblát ellopták, az emlékezők egymástól eltérően és hiányosan idézik a feliratot.

A visszajáró vihar

A sombokor benőtte, nem vezet
Út e tájra,
Kapun a dísz ma már csak dőlt keret,
Szél cibálja.

A fára néma, nagy madár röpül,
Szén a tolla,
Egy lassú árny a romtorony mögül
Néz a holdra.

Kelő viharban szerte kő s a mész

Összezúzva,
Kavics zörög, aranyból könnyű pénz
Hull a kútba.

ALFRED WILLIAM TENNINGTON

1802-1840

Érzékeny, körülrajongott dandy, saját kastélyának ritka vendége, aki éveket tölt tengeren, egyszer világ körüli utat is tesz unokahúgáról, Caroline-ról elnevezett hajóján. Rövid otthonléteit hódításokkal, estélyekkel tölti, saját szórakoztatására ír.

1835-ben viharba kerül, spanyol halászok segítik partra, hajónaplójának eltűnését sosem heveri ki. Hazájában halálhírét költik, Caroline vízbe veti magát, kapcsolatuk természetéről csak találgatásokat olvashatni.

Utolsó éveiben kéziratait rendezgeti, de nem ad ki semmit. Később a Young Poets elnevezésű társaság fedezi fel és tartja példaképének.

Nagy óceán

Nagy óceán, ereszd fel ködöd,
A sziklát hagyd ma állni,
A földeket össze te kötöd,
Ma is történhet bármi,
Nagy óceán, ereszd fel ködöd.

Vigyázz a messzi horizontra,
Napok születnek arra,
Ne küldj hullámot zúgva, rontva,
A szél ha azt akarja.
Vigyázz a messzi horizontra.

Hozhatsz gályát is összetörve.
Vagy a sors, a rossz, a jó,
A világot te fogod körbe.
Érkezhet hátadon szép hajó,
Hozhatsz gályát is összetörve.

JEAN-CLAUDE PAURTIER

1794-1855

Törékeny pillanatok költője, aki napja nagy részét chaudini villájában tölti, ahol csupán két ifjú hölgy látogatja. Időnként postakocsira száll és Párizsba vagy Bordeaux-ba utazik, de az irodalmi élettől távol tartja magát. Verseit, melyek között olyan gyöngyszemek találhatók, mint a *Falióra*, a *Hív egy város*, *A sötét konflis* és a *Napraforgók*, utolsó esztendeiben pénze fogytával maga másolja füzet-tömbökbe mintegy harminc példányban, s elküldi egyetemeknek, kiadóknak, folyóiratoknak, sőt kávéházaknak, melyeket művészek látogatnak.

„Úgy írt, mint Baudelaire, de úgy élt, mint egy dilettáns” – mondta róla állítólag Medignon, mikor néhány hónappal halála előtt egy lap hat verset közölt tőle.

Árny játék

Az est a gesztenyésre dült.
Valami felejtett lámpa
túlról szürke képeket küld,
a függöny kék parfümpára.

A sárgás fal mint vászon áll,
árnyak hajolnak ölelőn,
akár egy finom, hímzett pár
összezárt, régi legyezőn.

KÁRPÁTHY IMRE

1819-1855

Trencsényi mellett világirodalmi válogatásunk másik magyar költője, szerepeltetésével talán sikerül törleszteni valamit irodalomtörténet-írásunk mulasztásai közül.

Középnemesi családban született, majdnem egész életét a felsőszecsei birtokon élte le. Debrecenben jogot tanult, beleszeretett egy csizmadia lányába, aki megismerkedésük után négy hónappal meghalt. Kárpáthv kedélybeteg lett, visszavonult a családi birtokra, verseihez menekült, a lapok nem méltatták figyelemre. Szinte senkivel nem érintkezett. A szabadságharc újra értelmet adott életének, de a Meszlény melletti ütközetben már katonasága második hetében megsebesült, s visszakerült Szecsére. Világost követően elméje elborult, harminchat fájdalmas-szép vers maradt utána.

Elégiák

1.
Kint hull a levél, vele elfogy a naptár,
Bús dallamu névnél áll meg az ujj,
Egy gondolat úgy elidőzik e napnál,
Mint lomha hajó, ha a szél sose fúj.

2.

Jó volna lelátni a kerti kapukra,
A kútnak a köd ha lefogja szemét,
Mert hátha belép, s a lugasba visz útja,
Míg lába nyomába nem ér a setét.

3.

Mondd, miért szereted te a lombkaru fákat,
Mert lassú haláluk is enyhet adó?
Hát óvd meg e verset, az éj szele támad,
Fáradt szívemet betakarja a hó.

GUSTAV JANSEN

1709-1866

Svéd és holland szülők gyermeke, életét a dél-norvégiai Görtengében éli le, ahol orvosként dolgozik.

Novella- és meseíró, költő. A nagybátyjától hallott titokzatos történetek, babonák egész pályáját meghatározzák. Álnéven kísértethistóriákat ír lapokba, *Harmincegy gyertya* címen 1852-ben adja ki meséit, könyve kilenc év múlva bővített kiadásban is megjelenik. Az utókor verseit becsüli többre, különösen balladáit hatottak néhánakra, melyek közül a *Kicsi Annát* Eszédi Miklós is lefordította a századfordulón.

Kicsi Anna

Jár a rokka egy szobában,
Lányok hajtják, fonnak hárman,
Eszter, Éva, kicsi Anna,
Kettejük fakad csak dalra,
Lábuknál a szösz halom,
Messze zúg a szélmalom.

Kint a kertben jártak évek,
Elmaradt a lassú ének.
„Kilenc éves volt a lányka,
Tíz a fiú, lesz-e párja?”
Anna ül a tölgypadon,
Messze zúg a szélmalom.

„Máshol jár, de mindhiába,
Eljön újra – szól a kártya –
Húsz teled ha majd betöltöd,

Legszebbik ruhád felöltöd.”
Anna egymagába’ fon,
Messze zúg a szélmalom.

Kint kopognak. Ajka néma.
Itt van Eszter, itt van Éva.
Húsz múlt éppen tegnap este,
Szép ruhában már a teste,
Lelke száll, mint bús dalom,
Kint megállt a szélmalom.

JAN VAN DALF

1830-1871

Keveset író holland költő, a XIX. sz.-i pesszimizmus és elvagyódás szelíd hangú megszólaltatója.

Néhány évig állatorvosként dolgozott, majd Helsenben telepedett le, nem tudjuk, miből élt. Gyakran kényszerült olcsóbb lakást keresni, néhány visszaemlékezés szerint költözései során hóna alatt cipelte legféltebb kincsét, egy trópusi tájat ábrázoló festményt, melytől soha nem vált meg.

Nagy műgonddal, néha fél éven át írt versei *Háztetők* című, egyetlen kötetében, kilencven példányban láttak napvilágot. Egy-egy első kiadású könyve ma a gyűjtők legféltebb kincse.

Halálának pontos helye máig sem tisztázott, emlékét Helsenben nem őrzi sír.

Őszi tetők

A lomha várost eső mossa rég.
Mint bús szerzetes, ki fáradt, beteg,
ablakomnál állok, míg fent az ég
vászna alatt húz egy madársereg.

Hiába ér nyomukba gondolat,
az arányló délt csak ők érik el,
míg szívemben a gyűlő gondokat
megosztja csendben két szelíd iker.

Az egyik tengert képzel réveteg,
sárga part és fehér szobrok mögött.
A másik itt maradni jobb szeret,
s bámulná mindig kint a rossz ködöt.

ZBIGNIEW MESTENSKI

1935-1881

Az 1876-os megjelenésű *Képek* című, „neorokokó” szerelmes verseket tartalmazó kötet szerzőségét sokan elvitatják a lengyel, zenicei földbirtokostól, Mestenskitől. Egy általa párbajban megsebesített régi barátja állítása szerint a valódi költő a zenicei tanító, Jerzy Trevlinski, akinek kéziratait s az írások kiadási jogát kártyán nyerte el a kortársak szerint művészetekhez semmilyen fogékonyságot nem mutató birtokos. Mestenski titkára ugyanakkor azt hangoztatta, hogy ura éjszakákat töltött dolgozószobájában, reggel sikertelen kéziratait égette, s a végső változatot boldogan lobogtatta.

Trevlinski nevével egészen a második világháború kezdetéig élt egy konzervatív irodalmi társaság, mely évenkénti összejöveteleiről és pereiről volt híres.

Bármi is az igazság, a zenicei harangozó lányát örök életűvé tevő versek máig sem veszítettek üdeségükből, naiv bájukból.

Kívánság

Lánykám ha járja kert fűvét,
a rózsza őt dicsérje,
s ha ellenében tüske vét,
harmatcsepp hulljon érte.

Ó, ég, találjon mindig itt
gyümölcsre, dalra, mézre,
arcát, ha szomjas egy kicsit,
irigy tavacska nézze.

IAN McCARSON*1816-1884**(Elisabeth McCarson 1807-1882)*

Elszegényedett tensbirgh-i polgárcsalád sarja. Asztalosnak állt, de harmincas évei közepén már temetkezési vállalata volt. Sírfeliratokat írt, rövid verseinek hamar híre ment, távolabbi vidékekről is rendeltek tőle. Valószínűbb azonban, hogy nála élő, csúnyácska, ám művelt nővére, Elisabeth a sírversek és a nyomasztó hangulatú, később egy rézkarcsorozat felirataként megjelenő költemények szerzője, aki agglegény bátyja nevében dolgozott. Ian a Twington Club egyik újévi mulatságán néhányak előtt fel is fedte az igazságot, de kijelentését később tréfának minősítette.

Az ablak mögött

Az ablak mögött piszkos kis néne
a szóitalan párokat lesi,

üvegpára lett elfőtt ebédje,
egyetlen függönye van neki.

Sarah nemrég még játszódva szaladt.
Négy év – mérve lép, s nincsen szava.
A függöny a vénség marka alatt
sötét lesz már, mint az éjszaka.

MAURICE DARTIN

1839-1892

Életének felét Angliában tölti, párizsi lapokat tudósít álnéven, franciaórákat ad. Vallomása szerint minden nyolcsorosát huszonöt perc alatt, mezítláb írta, „hogy átjárják a világ apró remegései”. Érzékenyen árnyalt, pontos, olykor finomkodó miniatúrjeit francia és angol változatban is elkészíti, kétnyelvű kötetének címe *Ikrek*. Vérébájával hazatér, tanítványokat fogad, tovább ír, nem tudni, mit.

Bakfis

Csészéjét ajkához nyomja,
arcán a gőz diszkrét fátyol,
el sem szusszantja magától,
alig hallható apró kortya.

Fél hat – szemérmének vége:
még egy cukros cseppnek örül,
s felbukkan a perem mögül
orra bájos kis ferdesége.

GEORGES ARTRAND

1809-1894

Ki hinné, hogy az üde, kamaszos, néha szertelen Artrand-versek írója egy nyolcvanas éveiben járó aggastyán?

A csupán a természetrajz iránt érdeklődést mutató, gyakran iskolát kerülő Georges tengerésztiszt nagyapjától eredeztette nyugtalan, csavargó természetét. „Nincs olyan falu Franciaországban, melynek porát ne érintette volna lábam” – írja magáról.

Csaknem negyvenéves, mikor apja pipaboltját mint örökséget átveszi, s elkezdődik életének csendesebb korszaka. Fonteux főterének idős korában is jellegzetes,

anekdotázó figurája, üzletében és a közeli kiskocsmában tátott szájjal hallgatják gimnazisták, inasok és csavargók.

Utolsó éveiben karosszékhez köti a betegség, fogadott fia van mellette. Ekkor kezdi írni formailag is könnyed, hibás helyesírású, nagyszerű verseit. „Életem minden napját újraélem, elmúltam százhusz éves” – mormolja.

Híres verse nyomán ma is több vidéki Zöld Szamár vendéglő verseng azért, hogy hajdani látogatójának mondhassa.

A Zöld Szamár

Pára szállt a gyors patak fölött,
és a búza enyhén meghajolt,
dús kalásza jólesően bökött.

Láthatatlan nagy madár dalolt,
sárga alma bújt az ág között,
és a nyugvó napnak szára volt.

Egyszerű e táj, de nem kopár,
ott a Zöld Szamár a hárs alatt.
Bandukoltam négy kerék nyomán.

Jött a lány, köténye rég szakadt,
várt a rozskenyér s a friss homár,
s édes volt a bor, ha túlszaladt.

ANTON GRIGORJEVICS BELKIN

1855-1898

Belkin tábornok katonai pályára szánta egyetlen fiát, ám Anton számára szűknek bizonyult a mundér – tisztí kinevezése előtt egy évvel a messzi Sztrecinbe szökött, ahol másolásból élt, majd templomszolga lett. Zelnijben porcelánfestéssel, Harlovban lovakkal foglalkozott. 1879-ben nagyapja fogadta be belagorszki birtokára, itt töltötte élete legszebb éveit, itt írta tiszta hangú, nyugalmat árasztó verseit, melyek közül többet pétervári lapok is közöltek. Felesége halála után, 1895-ben Moszkvába ment, s kapcsolatba került egy anarchista csoporttal. Száműzetésben, tüdőbajban halt meg.

Belagroszki alkony

A szék ma ismét kint maradt,
megverte langy eső.

A félig meghalt nyír alatt
a nap nem jó elő.

Nyitott kis ablak, lógva jár,
a völgyig még lelát.
Egy nyurga árnyék hozza át
a gőzölgő teát.

GIACOMO AGOSTINI

1849-1902

Olasz nyelvész és költő, életműve negyvenöt tökéletes szépségű szonett.

Apja csalódására félbehagyta hajómérnöki tanulmányait, s a latin nyelvekkel kezdett foglalkozni, tudományos cikkeket és két könyvet publikált e témában. Hosszú tanulmányt szentelt a finn és olasz nyelv rokonságát bizonyítani kívánó kutatásának, később elvetette feltevését.

Máig is foglalkoztat néhány irodalomtörténészt, hogy ki lehet az ügyvédjére és barátjára hagyományozott, 1903-ban megjelent versek ihletője. Egyesek szerint egy Gabriella nevű magyarországi olasztanárnő, akit tíznapos anantói tartózkodása során ismert meg Agostini.

„Büszke vagyok arra, hogy egy városban laktam vele, de szégyellem, hogy sosem találkoztunk, s nem tudtam, kicsoda is valójában” – írta később Poletti a költőről.

Szemed

Gömbjében messzi tartomány,
A tér határát érni nő.
Bejárni indul fény-lován,
Itat vizén a vén idő.

Ha könnyezik vagy felnevet,
A mélyén szénből hold ragyog,
Köréje gyűjt a képzelet
Sok titkos, barna csillagot.

Nem jó már senki verse sem –
Szemed marad szép rejtelem,
Mit lélek sejt, de meg nem ért.

Hajad borítja éjszaka,
Álmodban egyszer hívj haza –
Legyen jutalmam versemért.

PABLO FERNANDEZ

1860-1902

Brazil folyami hajós és költő, akinek alakját egy dal és egy XX. sz.-i népszínmű is őrzi. A legenda szerint a mindig vidám, szerelmével és verseivel sosem fukarkodó fiatalember titkolt kincs birtokában volt, rabszolgákat szöktetett, egyik nap Moreirában látták, másnap az Amazonas torkolatvidékénél. Eltűnése után verseit, melyek közül nem egy a portugál nyelvű líra göngyszeme, apja gyűjtötte össze újsághirdetés útján a part menti hölgyektől.

Armando éneke

Pipázni a hajóorrban,
nem tudni, a hajó hol van,
minden csupa kék!

Dalolj, patirre-madárka,
egy reggelen itt a bárka,
közel, mint az ég!

Jobbról-balról kertes partok,
gyümölcsfáknak sapkát tartok,
bamba földi nép!

Dalolj, patirre-madárka,
egy reggelen itt a bárka,
közel, mint az ég!

Köpenyem egy lánynak adtam,
délről hozott ezüst csattal,
az volt ám a szép!

Dalolj, patirre-madárka,
egy reggelen itt a bárka,
közel, mint az ég!

Elfeledtem azt a házat,
végében a köpeny szárad,
talán ott van még!

Dalolj, patirre-madárka,
egy reggelen itt a bárka,
ha nem nő a lék!

MIGUEL JIMÉNEZ

1837-1906

Földműves családból származó, szorgalmával önerejéből filozófussá váló különc, munkássága egyetlen iskolához sem köthető. Az élet abszurdítására, az ember kiszolgáltatottságára harsányan, szinte provokatívan optimista tételekben, közmondásszerű formában világított rá. Sem a kortárs gondolkodókat, sem az egyszerű újságolvasókat nem hagyták közömbösen kijelentései. Próbálták utánozni, sikertelenül.

Egyetlen nő váltott ki belőle gyengéd érzelmeket, a napozó Monica Magnoli, akit 1866-ban pillantott meg az Estral-tó partján. Neki küldte el *Egy fürdőzőhöz* című versét, mely jelentékeny költőnek mutatja. Nem maradt ránk más szépirodalmi munkája, pedig levelezésében több verséről is említést tesz.

Egy fürdőzőhöz

Feküdt a nyári ég alatt,
bőrén ezernyi csepp gurult –
idő gerincén pillanat:
találkozott jövő s a múlt.

Lehúnyt szemek. Csak szív sodor
álmot való világ helyett.
Azt hittem, ódon, szép szobor,
de vére halkan lüktetett.

WALTER CAVENLOGH

1879-1916

A társasági élet ünnepektől figurája, akinek mindenkori nyaksálja éppúgy beszédtema, mint egy-egy meghökkentő kijelentése.

Az angliai Tampress szülötte, a legelőkelőbb iskolákat látogatja, de diplomát nem szerez. Szerkeszti a *Blackbrid* című, huszonhét előfizetőt számláló u odaírní folyóiratot, mely születése első évfordulóján megszűnik. Feleségül veszi Jane Laughron képzőművészt, a szecesszió megszállottját, aki autóját a hippy-kurszokat megelőzve cifrára festi, egyik versét pedig kalligrafikus betűkkel lakása falára írja, átvonultatva a szöveget az összes helyiségen. Botanikával kezd foglalkozni, erejét titokzatos betegség emészti.

Utolsó szavai ezek voltak: „A görögök legyőztek bennünket!”

A kert

Nedves szájú zsályák között visz utam
az indák mint megannyi barokk futam
bejárják a kertet mely madár álma
két domb között hol zárt kapu áll ma
görbe illattól hasas felleg suhan
a tóra leszáll mint púder tokjára

festőnők zsákmánya lehetne nyáron
e táj s már hengeredne is a vászon
mit azúrfoltos kis ujjak tekernek
meg sem várva titkos percét e helynek
mikor a kapuk szárnyait kitárom
s a kék húsevő növények legelnek

JAROSLAV ZMRINKI

1888-1917

Cseh újságíró, költő, a sötétség, a látomások és finom kapcsolatok szűkszavú lírikusa.

Első versei egyszerű, városi életképek, mérsékelt sikert arat velük. A Hajnal című laphoz kerül, visszavonultan él, megírja *Prága negyed nyolckor* című kisregényét, mely csak halála után negyedszázaddal jelenik meg. Két év alatt összekuporgatott pénzén Párizsba utazik, ahol éveket tölt, kapcsolatba kerül az új irodalmi irányzatokkal, látásmódja megváltozik. Bár beteges, rakodómunkát vállal. Néhány francia nyelvű verset publikál. 1911-ben nagy nehézségek árán hazavergődik, rokona alkalmazza egy hivatalban. A háború idején hadi- tudósító. Néhány soros versei halk szavú, mégis megdöbbentő erejű dokumentumai a harcoknak, melyek során 1917-ben ő is életét veszítette.

Udnavni tér

A háború vasfejű harkályai
átlyukasztják a harangot
az éj vize átszüremlik rajta
– gyűszűn a selyem illata –
áll a lepellel borított katedrális
mint kannájával
a folyóba küldött asszony.

ALBERTO NICCI

1867-1929

Olasz származású kanadai művészetkritikus, esszéíró, aki egész életében azért dolgozott, hogy tagjai közé válassza az Arts' Sons nevű igényes tudóstársaság. Nevét mégis az az ötven vers őrizte meg, melyek mindegyikét felesége születésnapjára írta. Tizenkét évesen ismerte meg a szintén hazájabeli Gina Soratit, akit minden év február 27-én verssel köszöntött. Halála után Gina, kis fenyvesét eladva, díszes bőrkötésben, ötven példányban megjelentette a gyűjteményt, mely szűk szakmai körökben elismerést váltott ki, talán ennek is köszönhető, hogy az Arts' Sons 1932-ben tiszteletbeli tagjává nyilvánította Niccit. Gina a Swanbooks kiadóra hagyta a cím nélküli kötet jogait, ám a végrendelet körüli viták miatt az a mai napig sem érhetette meg újabb megjelenését.

Esti part

Az esttel visszatér a rend,
nincs szín, csak forma és titok,
s csak Ő és fák és pázsitok.

Az ösvény végi partra ment.
Lábához hullám bújt oda,
lám, minden pillanat csoda –

eltűnni látszott fent s a lent,
vádlód szállt át a Göncölön,
ahogy szívén egy csepp öröm.

Sok apró neszből lett a csend,
& nád vállára ráhajolt,
s hajának éke lett a hold.

VITALIJ GERJAGIN

1863-1931

Orosz költő, aki a szimbolizmustól fokozatosan jut el az általa kartinizmusnak nevezett irányzatig, mely a vizuális fantáziát erősen megmozgató, de a fegyelmezett formát és mértékletességet fel nem adó versvilágot jelent. Ironikus és érzékenyen aprólékos, s csak első olvasatban felszínes. Programjáról *A perc átmentése az olvasóba* című munkájában vall.

Postai hivatalban dolgozik, haza is gyakran visz munkát. Levelezését, verseit, irodalmi kapcsolatait teljesen feleségére, Katjára hagyja, akiben tökéletesen megbízik. A házaspárt egy kartinista felolvasóesten másokkal együtt letartóztatják, többé nincs hír felőlük, a Gerjagin-verseket a kultúrpolitika teljesen átértelmezi.

1939-ben a család barátja, Szidorov váratlanul feladó nélküli borítékot kap gyönyörű Agostini-fordításokkal, Katja aláírásával. Üzenet sem akkor, sem később nem érkezik.

A nagyszínházban

A hölgyek egymás látcsövében
akár üveggyöngyeik, oly drágák,
szemhatárukat karcsún, szépen
körbefutják aranyló cirádák.

Vonók szurkálják bús ütemre
a mozdulatlan illatszerködöt –
Pétervár majdnem legszebb terme,
csak egy gipszangyal szárnytolla törött.

Bár Dálja ma is elragadó,
ferdén siklik a fény egy kobakra:
álom hull rá, mint kint hull a hó
a félig betemetett lovakra.

PAOLO SANTOS

1876-1939

Portugál lírikus, aki a táj szépségét és az ember szorongásait, védtelenségét fantáziadús, mély költőiségű képekben tudta kifejezni.

Ifjan tengerésznek állt. Senki nem tudja, hogyan, jelentősebb összeget gyűjtött, megnősült, letelepedett Gonza mellett, ahol földet vásárolt, s házát tele- hordatta mindenféle könyvekkel. Maga is keményen dolgozott. Kertjében tucatnyi saját készítésű napórát állított fel, s beszéltek róla, hogy távcsövével többször, még kaszálás közben is a környező hegyeket vizsgálta, mintha valamit várt volna.

Messzeség mögött s Kék tavasz címmel maga adta ki verseit. Legidősebb fia tehetséges karakterszínésznek bizonyult Hollywoodban.

A zivataron túlról

Híreket hoztak a villámok dobverői
a hegy mögé túrt felhők alól
A kerítéslécen egy darázs nyugatra szimatolt
megállt az állatok szája
ahogy kapák alatt a föld szíve is
s te aki reggeli illatukról ismerted
a távoli levendulákat
kötényedbe rejtetted a macskát
félig lehunyt szemmel
Az ég lesz ilyen szűk
keréknyomok vizében

KARL ZINNEN

1904-1943

Német költő. Ilkenai munkáscsalád jól tanuló, tehetséges gyermeke, aki tizenhat évesen vagongyárban kezd dolgozni. Barátaival könyvkölcsönző hálózatot és olvasókört szervez, maga is írni kezd.

Először egy folyóirat országos pályázatán figyelnek fel rá, a pénzjutalomból Bécsbe utazik, különböző nemzetiségű egyetemistákkal ismerkedik, figyel, tanul, minden újdonságot magába szív. Hisz az ember és tudomány mindenhatóságában, „félreteszi a klasszikusokat, Marxot olvas és újságot, megpróbálja egygyé ölelni a XX. századot”.

Hazatérve munkanélküli, néha lapokba ír, baloldali körökbe jár. Verseit egy svájci költőtársára bízta, mikor kitör a háború, melynek viharából soha nem tér vissza.

Acélszép nemzedékem

Gépek fényesre sikált hasa alatt járunk
Testvéreim öntöttvas földön
Amikor kibontjuk a plakátba csomagolt kenyeret
Csattogó szárnyait hallani a jövőnek
S maguktól mozdulnak a nagyizmú mozdonyok
A város szívébe futó utcákon
Ahol elektromos nappalokon
Betonkockákkal rohannak gyermekeink
A bicikliláncba akadt idő elől.

KARL SIGMUND HINITZ

1879-1947

Svájci könyvkereskedő, kávéházi költői párbajok bajnoka, könnyűtollú formaművész, akinek több versét papírszalvétán mentették meg barátai.

Kortársai szerint tehetségével nem volt tisztában, írásait nem tartotta meg. Gyakran előfordult, hogy a pincérel küldött verset az őt megihlető, kávéjukat szürcsölő hölgyeknek. A nitzeni Gemma talán ezért is volt olyan népszerű az unatkozó polgárlányok körében.

Hinitz – ahogy ez több versében is kimutatható – fanatikus freudista volt, a Sigmundot is a jeles lélekbúvár iránti tiszteletből illesztette nevéhez, oldalakat idézett Freudtól, egyszer majdnem meg is verekedett tanaiért.

Verseit régi asztaltársaságának életben maradt tagjai adták ki halálának tizedik évfordulóján, a város költői versenyének díját róla nevezték el.

a vízvezeték szerelő unokahúga
DÉLELŐTT VAN (dail-előtt one)
mondja a rádió
a papagájokat etető csuklókon
karórák villannak
EGYSZERRRE
olvassatok fel !
egy tavalyi újságból !
alóversenyelmaradt
így-így – –
piros citromokat szeletelhetünk
megfolyik a nap az üvegen
hoppá
a porrongy a régi házban maradt

BJÖRN OLTENSEN

1894-1957

A svédországi Jöttingben született, apja latin szakos tanár, anyja fényképész. Sokáig erdész szeretne lenni, de megkedveli az irodalmat, s hajdani középiskolájának nagy tudású tanára lesz. Szenvedélyes horgász, vallomása szerint minden versét a tóparton gondolta ki, s éjszaka öntötte végső formába.

Tárgyakkal, tájrészletekkel dolgozik mozaikszerű szabadverseiben, melyeknek tiszta logikája gyakran csak többszöri olvasásra tárul fel. Országos szakmai fórumok fogadják be, miközben ismerősei, diákjai mit sem tudnak költői tevékenységéről, mert a helyi irodalom kiskirályai irigységből mellőzik.

Kis példányszámú, szép kiállítású kötetei, *Az ablakok háta mögött* és a *Reggeli pára* örzi költeményeit.

Kép ablakkeretben

fekete kőből a núbiai macska
fülei között az már a rét
majdnem a szőnyeg folytatása

a tájnak húrja van kötélből
a szélcsavarta messzi nyárfáig

félúton már láthatatlan

ahogy a lepedőket felakasztják –
esőverte kis flotta
az utolsó a nap elé kerül
beesteledik

HANNA BULASKI

1880-1959

Groteszk, játékos hangvételű verseket író lengyel költőnő. Fuvolaművésznek készült, de gyermekverseinek sikere az irodalom felé csábította. Tankönyvek számára is dolgozott. Részt vett a szüfrazsett mozgalomban, szorgalmazta a nők alkalmazását borkóstolóként és karmesterként, hivatkozva a női test és lélek kifinomultabb, harmonikusabb kapcsolatára, s az ebből fakadó érzékenységre. Rádiójátékokat írt, későbbi verseit felnőttek számára komolytalanoknak, gyerekek számára bonyolultaknak ítélték. Idősebb korában egy jazz-zenekarban látszott, felhagyott az irodalommal, éppen akkor, mikor néhány író társa érdeklődni kezdett költészete iránt.

Fénykép

Már csak ezüst-bromid szellem.
A főutca rozsdabarna,
a járdán az idő ellen
szálkás kis évszám van balra.

Egész lénye csupa kellem,
ahogy szoknyaszélét tartja,
a jegeslő – mint nagy jellem –
még csak nem is fordul arra.

De a vitrin porcelánja
bámul örökké a lányra,
feszítve festék-ideget –

nagymama így vett korábban,
az ő kaolin-korában
másfél zlotyért hideget.

JORDAN WHITEMAN

1904-1970

Amerikai költő, akinél takarékosabban csak kevesen bántak a szavakkal. A fizikatudományok doktora, nyelvész. Évtizedeket töltött ókori nyelvek eredeti fonetikájának felidézésével. Elképzelése szerint kerámiák készítésekor a mintázófa a munka közbeni beszéd rezgéseit a karcolatokba közvetíti. 1964-ben felhagyott a kutatással, s csak költői munkásságának élt.

Egyetemista korában latinul írt hexametereket, kívül rekedt az irodalmi élet körein. Sokáig

hallgatott, majd negyvenévesen szólalt meg új hangján, sejtelmes, néhány szóból álló szövegei divatosak lettek, néhány fiatal költő mesterét tisztelte benne. Ma keveset említik.

Hallgatózás

konzervdobozban
citromfácska
a levelek
kis marhanyelvek

a másik szobában
hallgathatod
megmozdul a szén
a mikrofonban

CHARLES WAKEMAN

1899-1974

Penstone-i születésű amerikai író, költő, angol és belga bevándorlók gyermeke, Újságok és kabarék számára írt, de munkáját csak kenyérkeresetnek, mindennapi robotnak tekintette. Igazából a költészet érdekelte. Feleségéhez, Jane-hez írt verseit még neje sem, csak a Penfriends nevű irodalmi csoport értékelte nagyra, ezért elköltözött otthonról, miután a Jane-verseket tartalmazó kötetét a helyi könyvtárból is eltávolította. Bár néhány filmdalhoz írt szöveg jogdíja anyagi függetlenséget biztosított számára, egy kísérleti széléróműtelcp gondnokaként helyezkedett el, s Redlean-ben írta az amerikai vidék különös életképeit megjelenítő verseit, melyek *Vázlatok az alkonyairól* kötetében, cím nélkül, számozva jelentek meg.

Vázlatok az alkonyairól

a rádióadó dombja alatt
este szétmászna a kamillavirágok
a sosem sötét vasárnap levegője
akár a híg lámpagáz
pontban nyolckor
megáll az egyetlen lovaskocsi
ha becsukódik minden ablak
a zümmögő kerítések mögött
Gershwint énekelnek
a nedves káposztafejek

ALBERT DEMOIS

1900-1977

Irodalomtörténész, író, költő. Fiatalon elhunyt apja a francia irodalom nagy reménysége volt. Fiára szóban és írásban is rengeteg regényötletet, vázlatot hagyott. Az ifjabb Demois *SS regény* címen jelentette meg apja szellemi hagyatékát, mintha létező, megírt könyvek tartalmi kivonatát, ismertetését közölné. „Rájöttem, hogy nem tudok emlékéhez méltó, jó regényeket írni, ráadásul ekkora anyagot életem végéig sem tudtam volna feldolgozni. Remélem, nem neheztelne rám, ha ilyen formában venné kézbe terveit.”

Álfordításokat adott közre, fiktív szerzőket vonultatott fel az ókortól századunkig. *Antológia* című művét a korstílusok tanulmányozására tankönyvként is ajánlják.

Saját nevén írt verseivel, melyek közül a *Húgom* is való, eddig csak folyóiratokban találkozhattak az olvasók.

Húgom

kakas rézszíve hull
az idő mozsarába

korsóddal a partra mész

ismét látod a férfiakat
ünnepük
hogya a tenger visszaadta
üres hálójukat

aztán útrakelsz az ihatatlan vízzel
álmatlanságod cédrusa felé

Készült 500 példányban

**Ez a
397
példány**

**ISBN 963 450 803 0
ISSN 0866 – 4420**

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

94042; Tótfalusi Tannyomda, Budapest Felelős vezető Nagy Lajos igazgató
Terjeszti a Könyvtárellátó Vállalat
Megvásárolható az V. Honvéd u. V. Mérleg u. 6., VI. Andrásy út 4.,
VII. Rákóczi út 14-16., XIII. Váci út 19., XIII. Szent István krt. 26.
sám alatti könyvesboltokban
